

Sygn. akt IV U 1166/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 stycznia 2017 roku

Sąd Okręgowy/Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Częstochowie

Wydział IV

w składzie:

Przewodniczący SSO Robert Grygiel

Protokolant Karina Zbroińska

po rozpoznaniu w dniu 4 stycznia 2017 roku w Częstochowie na rozprawie

sprawy Akademii (...) w C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w C.

przy udziale zainteresowanych A. K., A. M., B. R., M. K. i P. N.

o ustalenie podstawy wymiaru składek

na skutek odwołania Akademii (...) w C.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w C.

z dnia 13 lipca 2016 roku numer (...) dotyczącej A. K.

z dnia 13 lipca 2016 roku numer (...) dotyczącej A. M.

z dnia 13 lipca 2016 roku numer (...) dotyczącej B. R.

z dnia 13 lipca 2016 roku numer (...) dotyczącej M. K.

z dnia 13 lipca 2016 roku numer (...) dotyczącej P. N.

- 1. zmienia zaskarżone decyzje w części w ten sposób, że ustala, iż od kwot wskazanych jako podstawa wymiaru składek nie ma obowiązku opłacenia składek na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych;**
- 2. oddala odwołanie w pozostałym zakresie;**
- 3. nie obciąża odwołującego kosztami zastępstwa procesowego strony pozwanej.**

Sygn. akt IV U 1166/16

UZASADNIENIE

Decyzjami z dnia 13 lipca 2016 roku:

- nr (...), dotyczącą ubezpieczonej A. K.,

- nr (...), dotyczącą ubezpieczonej A. M.,
- nr (...), dotyczącą ubezpieczonego B. R.,
- nr (...), dotyczącą M. K.,
- nr (...), dotyczącą P. N.,

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. ustalił dla w/w osób, zatrudnionych na podstawie umów o pracę w Akademii (...) w C., podstawy wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne: emerytalne, rentowe, wypadkowe, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i ubezpieczenie zdrowotne za okresy pobierania wynagrodzenia w czasie nieobecności w pracy spowodowanej chorobą, rehabilitacją, macierzyństwem oraz opieką.

W treści tych decyzji organ rentowy powołał się na przepisy art. 83 ust. 1 pkt 3, art. 16 ust. 1 pkt 1, ust. 1b, 2 i 3, art. 18 ust. 1 art. 20 ust. 1 i 2, art. 22 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych; § 2 ust. 6 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 kwietnia 2008 roku w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania w sprawach rozliczania składek, do których poboru jest zobowiązany Zakład Ubezpieczeń Społecznych; art. 79 i art. 81 ust. 1, 5 i 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych; art. 104 ust. 1 oraz art. 107 ust. 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy; art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 13 lipca 2006 roku o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy; art. 40 i 41 ustawy budżetowej na rok 2006 z dnia 17 lutego 2006 roku; art. 37 i 38 ustawy budżetowej na rok 2007 z dnia 25 stycznia 2007 roku; art. 35 i 36 ustawy budżetowej na rok 2008 z dnia 23 stycznia 2008 roku; art. 37 i 38 ustawy budżetowej na rok 2009 z dnia 9 stycznia 2009 roku; art. 154 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i wskazał, że ubezpieczeni w okresach nieobecności w pracy spowodowanych chorobą, rehabilitacją, macierzyństwem oraz opieką nie pobierali zasiłków chorobowych, rehabilitacyjnych, macierzyńskich i opiekuńczych, ale zachowali prawo do wynagrodzenia za pracę, które podlega oskładkowaniu.

Odwołania od powyższych decyzji wniósł płatnik składek Akademia (...) w C., domagając się ich zmiany i orzeczenia co do istoty sprawy oraz zasądzenia na jego rzecz od organu rentowego zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniach odwołań płatnik składek przyznał, że faktycznie w okresach wskazanych w zaskarżonych decyzjach ubezpieczeni przebywali na zwolnieniach lekarskich, urlopiach macierzyńskich, świadczeniach rehabilitacyjnych i zasiłkach opiekuńczych. Zgodnie z art. 92 k.p. w związku z art. 154 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, pracownikowi za czas niezdolności do pracy wskutek choroby trwającej łącznie do 33 dni w ciągu roku kalendarzowego przysługuje prawo do 80% wynagrodzenia, którego wypłata obciąża pracodawcę. Po upływie tego okresu, jeżeli pracownik nadal choruje, przysługuje mu zasiłek chorobowy na zasadach określonych w odrębnych przepisach. Jeżeli pracownik jest niezdolny do pracy, a dalsze leczenie lub rehabilitacja lecznicza rokuje odzyskanie zdolności do pracy, to przysługuje mu świadczenie rehabilitacyjne przez okres do 12 miesięcy. Nadto zgodnie z art. 184 k.p., pracownicy przebywającej na urlopie macierzyńskim przysługuje zasiłek macierzyński na zasadach i warunkach określonych w odrębnych przepisach. W przypadkach wskazanych w art. 32 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w pracy choroby i macierzyństwa ubezpieczonemu przysługuje z kolei zasiłek opiekuńczy. Wypłata w/w zasiłków oraz świadczenia rehabilitacyjnego obciąża pracodawcę (płatnika składek), gdy zatrudnia on powyżej 20 pracowników. Gdy jednak pracodawca zatrudnia poniżej 20 pracowników, wypłata zasiłku należy do ZUS-u. Jednocześnie przez pierwsze trzy miesiące pozostawania na zwolnieniu chorobowym, nauczycielowi akademickiemu przysługuje prawo do wypłaty dodatku funkcyjnego w pełnej wysokości. Zdaniem odwołującej rozróżnienie w/w świadczeń (80% wynagrodzenia za czas choroby, zasiłku chorobowego, świadczenia rehabilitacyjnego, zasiłku macierzyńskiego i

opiekuńczego) ma wpływ na obowiązek odprowadzania składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne. O ile w przypadku wynagrodzenia za czas choroby (pierwsze 33 dni) pracodawca ma obowiązek odprowadzać składkę na ubezpieczenie zdrowotne, to w przypadku zasiłku chorobowego, macierzyńskiego i opiekuńczego (od 34 dnia choroby), takiego obowiązku już nie ma, co wynika z treści art. 18 ust. 2 w związku z art. 4 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art. 81 ust. 1 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Przykładowo odnośnie świadczenia rehabilitacyjnego pracodawca nie nalicza oraz nie potrąca składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne, zaś w przypadku zasiłku macierzyńskiego pracownik podlega tylko ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu, składki na które finansuje w całości budżet państwa za pośrednictwem ZUS-u. Odwołująca wskazała, że ustalała i wypłacała swoim pracownikom zarówno wynagrodzenie za czas choroby jak i zasiłek chorobowy, świadczenie rehabilitacyjne oraz zasiłek macierzyński i opiekuńczy, które były często określane jako wynagrodzenie, przy czym tego rodzaju praktyka zamiennego używania terminologii jest częsta w księgowości. Powyższe nie może jednak przesądzać o charakterze danego świadczenia i jego podstawie prawnej. Odnosząc się do przywołanego przez organ rentowy wyroku Sądu Najwyższego z dnia 9 lutego 2010 roku, I UK 295/09 odwołująca wskazała, że Sąd ten przyjął, że odesłanie w art. 154 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym do zasad wskazanych w art. 92 k.p. nie może odnosić się do rodzaju i kolejności wypłacanych świadczeń (najpierw wynagrodzenie, później zasiłek chorobowy i świadczenie rehabilitacyjne) oraz że ustawodawca nie przyznał nauczycielowi prawa do zasiłku, a wskazał jedynie w art. 154 ust. 2 na zasady jego obliczania. Zdaniem odwołującej przepis ten jednak wyraźnie stanowi, że w razie choroby nauczyciel akademicki zachowuje prawo do wynagrodzenia i zasiłku chorobowego. W dalszej kolejności odwołująca wskazała, że zgodnie z przepisami § 39 jej Statutu i § 22 obowiązującego u niej Regulaminu Wynagradzania, w sprawach nieuregulowanych tymi aktami prawnymi stosuje się przepisy Kodeksu pracy. Stąd też kierując się przepisami art. 92 k.p. oraz art. 154 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym odwołująca wypłacała ubezpieczonym najpierw wynagrodzenie chorobowe, a następnie zasiłek chorobowy. W ocenie odwołującej niezależnie od powyższego nie może też pozostać obojętne dla sprawy, że art. 154 ust. 1 i 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym obowiązywał w okresie, w którym w Polsce dopiero zaczęły powstawać uczelnie niepubliczne. Obecnie, pomimo że uczelnie takie podlegają przepisom ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, to z uwagi na prowadzoną przez nie działalność gospodarczą polegają one również rygorom gospodarki rynkowej. Gdyby w związku z tym przyjąć, że jako uczelnia niepubliczna miała ona obowiązek wypłaty danemu pracownikowi wynagrodzenia w myśl art. 154 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, to ponosiłaby ona koszty jego zatrudnienia także w okresie nie świadczenia przez niego pracy. To w świetle ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych powodowałoby nie tylko obowiązek odprowadzania określonych kwot z wynagrodzenia pracownika, ale także pokrywanie ich ze środków własnych. O ile należy uznać to za zrozumiałe w przypadku uczelni publicznych, finansowanych z budżetu państwa, to w przypadku uczelni niepublicznych, prowadzących działalność gospodarczą, byłoby to ich dyskryminacją. Zdaniem odwołującej całkowicie nieracjonalne byłoby przyjęcie, że powinna ona ponosić wyższe koszty działalności niż uczelnie publiczne bądź „zwykli” pracodawcy. Z tego względu nie ma absolutnie żadnego powodu, aby uczelnie niepubliczne (finansowane ze środków prywatnych) ponosiły tego rodzaju koszty nie obciążające pozostałych pracodawców. Zdaniem odwołującej nie pozostaje bez znaczenia dla sprawy również fakt, że pomimo licznych wcześniejszych kontroli, do dnia wszczęcia przez organ rentowy postępowania administracyjnego w niniejszej sprawie, nie otrzymała ona żadnych uwag co do wyliczenia postawy wymiaru składek na ubezpieczenia.

W odpowiedzi na odwołania organ rentowy wniósł o ich oddalenie, powołując się na argumentację zawartą w uzasadnieniach zaskarżonych decyzji oraz

o zasądzenie na jego rzecz od płatnika składek kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Zainteresowani A. K., A. M., B. R., M. K. i P. N. nie zajęli stanowiska w sprawie.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

W roku 2008 B. R. był zatrudniony w Akademii (...)

w C. na podstawie umowy o pracę, na stanowisku nauczyciela akademickiego. W okresie od 21 czerwca do 31 sierpnia 2008 roku ubezpieczony był nieobecny w pracy z powodu choroby i otrzymał za ten czas wynagrodzenie w kwocie:

- za okres od 21 do 30 czerwca 2008 roku 2.244,70 zł;

- za lipiec 2008 roku 6.958,57 zł;

- za sierpień 2008 roku 6.958,57 zł.

Powyższe wynagrodzenia nie zostały przez płatnika składek uwzględnione w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne.

W roku 2009 M. K. była zatrudniona w Akademii (...) w C. na podstawie umowy o pracę, na stanowisku nauczyciela akademickiego. W okresie od 9 lipca do 12 września 2009 roku ubezpieczona była nieobecna w pracy z powodu choroby, a następnie w okresie od 13 września do 31 grudnia 2009 roku była nieobecna w pracy z powodu macierzyństwa i za ten czas otrzymała wynagrodzenie w kwocie:

- za okres od 9 do 31 lipca 2009 roku 1.288,92 zł;

- za sierpień 2009 roku 1.737,24 zł;

- za okres od 1 do 12 września 2009 roku 672,48 zł;

- za okres od 13 do 30 września 2009 roku 1.008,72 zł;

- za październik 2009 roku 1.737,24 zł;

- za listopad 2009 roku 1.681,20 zł;

- za grudzień 2009 roku 1.737,24 zł.

Wynagrodzenia wypłacone ubezpieczonej za czas choroby nie zostały przez płatnika składek uwzględnione w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne, zaś wynagrodzenia wypłacone okres nieobecności w pracy w związku

z macierzyństwem nie zostały uwzględnione w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne.

W latach 2006-2008 A. K. była zatrudniona w Akademii (...) w C. na podstawie umowy o pracę, na stanowisku nauczyciela akademickiego. W dniach 7 października 2006 roku, od 11 do 12 maja 2007 roku, od 13 do 17 sierpnia 2007 roku i od 12 do 19 grudnia 2008 roku ubezpieczona była nieobecna w pracy z powodu sprawowania opieki nad członkiem rodziny i za ten czas otrzymała wynagrodzenie w kwocie:

- za dzień 7 października 2006 roku 31,23 zł;

- za okres od 11 do 12 maja 2007 roku 63,10 zł;

- za okres od 13 do 17 sierpnia 2007 roku 157,75 zł;

- za okres od 12 do 19 grudnia 2008 roku 307,36 zł.

Wynagrodzenia wypłacone ubezpieczonej za czas sprawowania opieki nie zostały uwzględnione przez płatnika składek w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne.

W latach 2007-2008 A. M. była zatrudniona w Akademii (...) w C. na podstawie umowy o pracę, na stanowisku nauczyciela akademickiego. W dniach od 17 do 21 grudnia 2007 roku, 28 lutego 2008 roku, od 19 do 20 maja 2008 roku, od 2 do 4 czerwca 2008 roku, od 23 czerwca do 4 lipca 2008 roku, od 20 do 22 października 2008 roku, 26 listopada 2008 roku i od 1 do 2 grudnia 2008 roku ubezpieczona była nieobecna w pracy z powodu sprawowania opieki nad członkiem rodziny i za ten czas otrzymała wynagrodzenie w kwocie:

- za okres od 17 do 21 grudnia 2007 roku 217,20 zł;
- za dzień 28 lutego 2008 roku 43,44 zł;
- za okres od 19 do 20 maja 2008 roku 86,88 zł;
- za okres od 2 do 4 czerwca 2008 roku 130,32 zł;
- za okres od 23 czerwca do 4 lipca 2008 roku 521,28 zł;
- za okres od 20 do 22 października 2008 roku 130,32 zł;
- za dzień 26 listopada 2008 roku i okres od 1 do 2 grudnia 2008 roku łącznie 130,32 zł.

Wynagrodzenia wypłacone ubezpieczonej za czas sprawowania opieki nie zostały uwzględnione przez płatnika składek w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne.

W latach 2006-2008 P. N. była zatrudniona w Akademii (...) w C. na podstawie umowy o pracę, na stanowisku nauczyciela akademickiego. W okresie od 29 sierpnia 2006 do 25 października 2006 roku ubezpieczona była nieobecna w pracy w związku z odbywaną rehabilitacją, a następnie w okresie od 26 października 2006 roku do 28 lutego 2007 roku i od 3 lipca do 19 listopada 2008 roku była nieobecna w pracy w związku z macierzyństwem i za ten czas otrzymała wynagrodzenie w kwocie:

- za okres od 29 sierpnia 2006 roku do 27 września 2006 roku 1.455,60 zł;
- za okres od 28 września do 25 października 2006 roku 1.358,56 zł;
- za okres od 26 do 27 października 97,04 zł;
- za okres od 28 października do 26 listopada 2006 roku 1.455,60 zł;
- za okres od 27 listopada do 26 grudnia 2006 roku 1.350,30 zł;
- za okres od 26 grudnia 2006 roku do 24 stycznia 2007 roku 1.350,30 zł;
- za okres od 25 stycznia do 24 lutego 2007 roku 1.395,31 zł;
- za okres od 25 do 28 lutego 2007 roku 194,08 zł

plus wyrównanie za okres od 27 listopada 2006 roku do 24 lutego 2007 roku w łącznej kwocie 315,90 zł;

- za okres od 3 do 31 lipca 2008 roku 1.529,23 zł;
- za sierpień 2008 roku 1.529,23 zł;
- za wrzesień 2008 roku 1.479,90 zł;

- za okres od 1 do 30 października 2008 roku 1.479,90 z

- za okres od 31 października do 19 listopada 2008 roku 986,60 zł.

Wynagrodzenia wypłacone ubezpieczonej za okres nieobecności w pracy w związku z macierzyństwem nie zostały przez płatnika składek uwzględnione w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, natomiast wynagrodzenia wypłacone za czas nieobecności w pracy w związku z odbywaną rehabilitacją nie zostały uwzględnione w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne.

We wskazanych powyżej okresach ubezpieczeni byli pracownikami uczelni, w tym B. R. był jej Rektorem, a nie byli pracownikami wyodrębnionych z jej struktury jednostek organizacyjnych, prowadzących działalność gospodarczą.

(v. akta rentowe, zeznania świadków D. S. i A. J. – elektroniczny protokół rozprawy z dnia 4 stycznia 2017 roku)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołania częściowo zasługują na uwzględnienie.

Ustalony w niniejszej sprawie stan faktyczny, w szczególności fakt, że wynagrodzenia wypłacane ubezpieczonym za czas choroby oraz wynagrodzenia wypłacone za czas nieobecności w pracy w związku z odbywaną rehabilitacją nie zostały przez płatnika składek uwzględnione w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne, zaś wynagrodzenia wypłacane za okresy nieobecności

w pracy w związku z macierzyństwem i w związku ze sprawowaniem opieki nad członkiem rodziny nie zostały uwzględnione w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, jest między stronami niesporny, zaś spór sprowadza się jedynie do dokonania jego właściwej oceny prawnej.

W związku z powyższym Sąd Okręgowy na mocy art. 227 k.p.c. a contrario oddalił wniosek dowodowy odwołującej o przesłuchanie w charakterze świadków D. P. i M. B., jako że okoliczność, na którą mieli być słuchani w/w świadkowie – tj. wyjaśnienie przyczyn zakwestionowanego przez organ rentowy sposobu naliczania składek, nie ma żadnego znaczenia w sprawie. Podobnie uznając sprawę za wyjaśnioną Sąd pominął dowód z przesłuchania stron, gdyż jego przeprowadzenie, przy niespornym w istocie stanie faktycznym, powodowałoby jedynie zbędne przedłużenie postępowania.

W myśl art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2016 roku, poz. 967 ze zm.), obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami, z wyłączeniem prokuratorów.

Obowiązkowo ubezpieczeniu chorobowemu podlegają osoby wymienione w art. 6 ust. 1 pkt 1, 3 i 12 (art. 11 ust. 1).

Obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu podlegają osoby podlegające ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym (art. 12 ust. 1).

Zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy systemowej, podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych wymienionych w art. 6 ust. 1 pkt 1-3 i pkt 18a stanowi przychód, o którym mowa w art. 4 pkt 9 i 10, z zastrzeżeniem ust. 1a i 2, ust. 4 pkt 5 i ust. 12.

W myśl art. 20 ust. 1 w/w ustawy, podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe oraz ubezpieczenie wypadkowe stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i ubezpieczenia rentowe, z zastrzeżeniem ust. 2 i ust. 3.

Zgodnie z art. 4 pkt 9 ustawy systemowej, pod pojęciem przychodu rozumie się przychody w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy, pracy nakładczej, służby, wykonywania mandatu posła lub senatora, wykonywania pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania, pobierania zasiłku dla bezrobotnych, świadczenia integracyjnego i stypendium wypłacanych bezrobotnym oraz stypendium sportowego, a także z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności oraz umowy agencyjnej lub umowy zlecenia, jak również z tytułu współpracy przy tej działalności lub współpracy przy wykonywaniu umowy oraz przychody z działalności wykonywanej osobiście przez osoby należące do składu rad nadzorczych, niezależnie od sposobu ich powoływania.

W myśl art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jednolity Dz. U. z 2016 roku, poz. 2032), za przychody ze stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej oraz spółdzielczego stosunku pracy uważa się wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne oraz wartość pieniężną świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty, bez względu na źródło finansowania tych wypłat i świadczeń, a w szczególności: wynagrodzenia zasadnicze, wynagrodzenia za godziny nadliczbowe, różnego rodzaju dodatki, nagrody, ekwiwalenty za niewykorzystany urlop i wszelkie inne kwoty niezależnie od tego, czy ich wysokość została z góry ustalona, a ponadto świadczenia pieniężne ponoszone za pracownika, jak również wartość innych nieodpłatnych świadczeń lub świadczeń częściowo odpłatnych.

Zgodnie z art. 66 ust. 1 pkt 1a ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2015 roku, poz. 581 ze zm.), obowiązku ubezpieczenia zdrowotnego podlegają osoby spełniające warunki do objęcia ubezpieczeniami społecznymi lub ubezpieczeniem społecznym rolników, które są pracownikami w rozumieniu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Na mocy art. 81 ust. 1 ustawy, do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. a, d-i i pkt 3 i 11, stosuje się przepisy określające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe tych osób, z zastrzeżeniem ust. 5, 6 i 10.

Podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne pomniejsza się o kwoty składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i chorobowe finansowanych przez ubezpieczonych niebędących płatnikami składek, potrąconych przez płatników ze środków ubezpieczonego, zgodnie z przepisami o systemie ubezpieczeń społecznych (ust. 6).

Składka na ubezpieczenie zdrowotne wynosi 9% podstawy wymiaru składki, z zastrzeżeniem art. 82 i 242 (art. 79 ust. 1).

Zgodnie z art. 104 ust. 1 pkt 1a ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity Dz. U. z 2016 roku, poz. 645), obowiązkowe składki na Fundusz Pracy, ustalone od kwot stanowiących podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe bez stosowania ograniczenia, o którym mowa w art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych, wynoszących w przeliczeniu na okres miesiąca, co najmniej minimalne wynagrodzenie za pracę opłacają pracodawcy oraz inne jednostki organizacyjne za osoby pozostające w stosunku pracy lub stosunku służbowym.

Składki na Fundusz Pracy opłaca się za okres trwania obowiązkowych ubezpieczeń emerytalnego i rentowych w trybie i na zasadach przewidzianych dla składek na ubezpieczenia społeczne (art. 107 ust. 1).

W myśl art. 2 ust. 1 ustawy o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy (tekst jednolity Dz. U. z 2016 roku, poz. 1256), przepisy ustawy stosuje się w przypadku niewypłacalności pracodawcy będącego przedsiębiorcą, o którym mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 2 lipca 2004 roku o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2015 roku, poz. 584, z późn. zm.), położonym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oddziałem banku zagranicznego w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 20 ustawy z dnia 29 sierpnia

1997 roku – Prawo bankowe (Dz. U. z 2015 roku poz. 128, z późn. zm.), a także przedsiębiorcą zagranicznym pochodzącym z państw członkowskich Unii Europejskiej lub państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy Europejskim Porozumieniu Gospodarczym, który utworzył na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oddział lub przedstawicielstwo, o którym mowa w przepisach o swobodzie działalności gospodarczej, o ile:

- w przypadku przedsiębiorców zagranicznych z państw członkowskich Unii Europejskiej, z wyłączeniem Danii – może być wobec nich wszczęte postępowanie upadłościowe w rozumieniu art. 2 lit. 2 lub lit. c rozporządzenia Rady (WE) nr 1346/2000 z dnia 29 maja 2000 roku w sprawie postępowania upadłościowego,

- w przypadku przedsiębiorców zagranicznych z Danii i państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy Europejskim Obszarze Gospodarczym – może być wobec nich uznane główne zagraniczne postępowanie upadłościowe, o którym mowa w przepisach ustawy dnia 28 lutego 2003 roku – Prawo upadłościowe (Dz. U. z 2015 roku poz. 233, z późn. zm.) dotyczących międzynarodowego postępowania upadłościowego,

- w przypadku przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a także oddziałów banków zagranicznych – odrębne przepisy nie wykluczają możliwości ogłoszenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej upadłości oraz wszczęcia postępowania restrukturyzacyjnego takiego pracodawcy,

- w przypadku przedsiębiorców zagranicznych z państw członkowskich Unii Europejskiej i państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym działających na terenie Rzeczypospolitej Polskiej jako oddział instytucji kredytowej lub zakładu ubezpieczeń – może zostać wszczęte wobec instytucji kredytowej lub zakładu ubezpieczeń postępowanie upadłościowe, postępowanie restrukturyzacyjne lub inne podobne postępowanie, i jednocześnie zatrudnia, zgodnie z przepisami polskiego prawa, co najmniej jedną osobę fizyczną w związku z prowadzoną na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej działalnością gospodarczą lub działalnością przedstawicielstwa.

Zgodnie z art. 9 w/w ustawy, przedsiębiorca, o którym mowa w art. 2 ust. 1, prowadzący działalność gospodarczą wyłącznie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przedsiębiorca prowadzący działalność gospodarczą również na terytorium innych państw członkowskich Unii Europejskiej lub państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym w odniesieniu do działalności prowadzonej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, oddział banku zagranicznego, oddział instytucji kredytowej lub oddział zagranicznego zakładu ubezpieczeń, a także oddział lub przedstawicielstwo przedsiębiorcy zagranicznego, zwany dalej „pracodawcą”, jest obowiązany opłacać składki za pracowników na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, zwany dalej Funduszem.

Zgodnie z postanowieniami art. 6 pkt 6 ustawy z dnia 28 lutego 2003 roku prawo upadłościowe (tekst jednolity Dz. U. z 2015 roku, poz. 233), nie można ogłosić upadłości uczelni.

W myśl postanowień art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 2 lipca 2004 roku o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jednolity Dz. U. z 2015 roku, poz. 584 ze zm.), przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną – wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą.

Za przedsiębiorców uznaje się także wspólników spółki cywilnej w zakresie wykonywanej przez nich działalności gospodarczej (ust. 2).

Zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku Prawo o szkolnictwie wyższym (tekst jednolity Dz. U. z 2016 roku, poz. 1842 ze zm.), ustawę stosuje się do publicznych i niepublicznych szkół wyższych.

W myśl postanowień art. 106 ustawy, prowadzenie przez uczelnię działalności dydaktycznej, naukowej, badawczej, doświadczalnej, artystycznej, sportowej, diagnostycznej, rehabilitacyjnej lub leczniczej rehabilitacyjnej lub diagnostycznej nie stanowi działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 roku o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2010 roku nr 220, poz. 1447, z późn. zm.).

Zgodnie z kolei obowiązującym w spornym okresie art. 154 ust. 1 ustawy, nauczyciel akademicki zachowuje prawo do wynagrodzenia za czas usprawiedliwionej nieobecności w pracy.

Za czas niezdolności do pracy wskutek choroby lub odosobnienia w związku z chorobą zakaźną, wypadku w drodze do pracy lub z pracy albo choroby przypadającej w czasie ciąży, a także poddania się niezbędnym badaniom lekarskim przewidzianym dla kandydatów na dawców komórek, tkanek i narządów oraz poddania się zabiegowi pobrania komórek, tkanek i narządów, nauczyciel akademicki zachowuje prawo do wynagrodzenia i zasiłku chorobowego obliczanego na zasadach przewidzianych w art. 92 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 roku – Kodeks pracy, z tym że prawo do dodatku funkcyjnego nauczycieli akademickich zachowuje przez okres nieprzekraczający 3 miesięcy (ust. 2).

Zgodnie przy tym z poglądem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 9 lutego 2010 roku, I UK 295/09 (OSNP 2011/15-16/2014), a który to pogląd Sąd Okręgowy w pełni akceptuje i przyjmuje za własny, za czas usprawiedliwionej nieobecności w pracy nauczyciel akademicki zachowuje prawo do wynagrodzenia, nie ma natomiast prawa do zasiłków z ubezpieczenia społecznego (art. 154 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku – Prawo o szkolnictwie wyższym, Dz. U. nr 164, poz. 1365 ze zm.).

W ocenie Sądu Okręgowego zgromadzony w niniejszej sprawie materiał dowodowy oraz treść cytowanego powyżej przepisu art. 154 ust. 1 ustawy Prawo

o szkolnictwie wyższym, jednoznacznie wskazują, że w spornych w niniejszej sprawie okresach, w których ubezpieczeni A. K., A. M., B. R., M. K. i P. N. byli nieobecni w pracy z powodu choroby, odbywania rehabilitacji, w związku z macierzyństwem oraz w związku ze sprawowaniem opieki nad członkiem rodziny, faktycznie otrzymywali oni wynagrodzenie za pracę, a nie zasiłki chorobowe, macierzyńskie, opiekuńcze i świadczenie rehabilitacyjne. W konsekwencji, zgodnie

z przywołanymi powyżej przepisami, wynagrodzenie to powinno być zostać przez płatnika składek uwzględnione przy obliczaniu podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, emerytalne rentowe, chorobowe i wypadkowe oraz ubezpieczenie zdrowotne, a także Fundusz Pracy.

Nie powinny natomiast wynagrodzenia te zostać uwzględnione przy obliczaniu podstawy wymiaru składek na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, albowiem składki na ten Fundusz zobowiązani są odprowadzać jedynie przedsiębiorcy, do których nie zalicza się odwołująca.

Wprawdzie zgodnie z art. 7 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, w brzmieniu obowiązującym w spornym okresie, uczelnia może prowadzić działalność gospodarczą wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo od działalności, o której mowa w art. 13 i art. 14, w zakresie i formach określonych w statucie. Nadto w myśl art. 46 statutu Akademii (...) w C., Akademia może prowadzić działalność gospodarczą wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo od działalności, o której mowa w art. 13 i 14 ustawy, w zakresie: edukacji, szkolenia, zarządzania, ekonomii, pielęgniarstwa, rolnictwa, w formach dopuszczonych prawem, w szczególności

w formie fundacji lub spółki. Jak jednak wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności zeznań słuchanych w charakterze świadków D. S. i A. J., w spornych okresach ubezpieczeni A. K., A. M., B. R., M. K. i P. N. byli pracownikami uczelni, w tym B. R. był jej Rektorem, a nie wyodrębnionych z jej struktury jednostek organizacyjnych, prowadzących działalność gospodarczą.

Należy przy tym zauważyć, że kwestia uwzględnienia w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, emerytalne rentowe, chorobowe i wypadkowe oraz ubezpieczenie zdrowotne, a także Fundusz Pracy wynagrodzenia przysługującego nauczycielom akademickim za okresy usprawiedliwionej nieobecności w pracy, była przedmiotem

rozważań Sądu Najwyższego, który szeroko omówił ją w uzasadnieniu wyroku z dnia 9 maja 2012 roku, III UK 94/11 (LEX nr 1318424).

W przywołanej powyżej sprawie zainteresowani, zatrudnieni przez płatnika składek na stanowiskach nauczycieli akademickich, korzystali ze świadczeń wypłacanych przez pracodawcę z tytułu nieobecności w pracy, spowodowanej różnymi okolicznościami, a świadczenia te płatnik rozliczył jak wynagrodzenie za czas choroby, zasiłki chorobowe, zasiłki opiekuńcze, zasiłki macierzyńskie lub świadczenie rehabilitacyjne i nie odprowadził od nich składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i Fundusz Pracy.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Najwyższy wskazał, że zasadzająca się na specyficznym przywileju pracowniczym nauczycieli akademickich zasada zachowania prawa do wynagrodzenia za czas usprawiedliwionej nieobecności

w pracy wywoływała istotne konsekwencje w zakresie ubezpieczeń społecznych.

W szczególności nauczyciel akademicki, który – za czas nieobecności w pracy wskutek choroby zachowywał prawo do wynagrodzenia – nie uzyskiwał prawa do zasiłków z ubezpieczenia społecznego, natomiast uzyskane wynagrodzenie stawało się podstawą należnej składki z tytułu ubezpieczenia społecznego w razie choroby

i macierzyństwa. Wynikające z powyższych regulacji szczególnej częściowe zaspakajanie w ramach świadczeń pracowniczych potrzeb, które w systemie powszechnym należały do zakresu ubezpieczenia społecznego, mogły wydawać się kontrowersyjne, zwłaszcza w stosunku do nauczycieli akademickich uczelni niepublicznych, w których wynagrodzenia nauczycieli nie pochodziły ze środków publicznych. Powstawały problemy systemowego uzgodnienia przywileju pracowniczego z konsekwencjami w zakresie kosztów ubezpieczenia społecznego. Powyższy stan prawny uległ zmianie na skutek interwencji ustawodawcy. Ustawą

z dnia 18 marca 2011 roku o zmianie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. nr 84, poz. 455), w jej art. 1 pkt 107 uchylone zostały w art. 154 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym jego ustępy 1 i 2. Po wejściu w życie tego przepisu

(z dniem 1 października 2011 roku) nauczyciele akademicy przestają korzystać

z uprawnienia do wynagrodzenia za czas usprawiedliwionej nieobecności w pracy, także spowodowanej chorobą, a należy do nich stosować odnoszącą się do ogółu pracowników zasadę wynikającą z art.92 k.p. (za pierwszy okres niezdolności do pracy przysługuje prawo do określonego wynagrodzenia, a następnie prawo do świadczeń z ubezpieczenia społecznego).

Uchylenie w art. 154 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, ustępów pierwszego

i drugiego tego przepisu oznacza – z woli ustawodawcy – wyraźną zmianę dotychczasowego stanu prawnego w jego normatywnym znaczeniu wyjaśnionym

w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Ponadto uchylenie tych przepisów dezaktualizuje zawarty w skardze wniosek o wystąpienie do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie zgodności art. 154 ust. 1 i 2 Prawa o szkolnictwie wyższym (i poprzednio obowiązującego art. 105a ust. 5 i ust. 5a ustawy o szkolnictwie wyższym) z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej.

W uzasadnieniu cytowanego orzeczenia Sąd Najwyższy wskazał, że rację ma skarżący, że orzekając odnośnie zgodności z prawem decyzji organu rentowego w zakresie składek należnych od Wyższej Szkoły (...) na rzecz Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, Sąd pominął przepisy określające podmiotowy zakres ustawy z dnia 13 lipca 2006 roku o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy.

Obowiązek opłacania składek za pracowników na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych – stosownie do art. 9 powołanej ustawy – odnosi się do przedsiębiorcy, o którym mowa w art. 2 ust. 1 ustawy. Z kolei, zgodnie z tym ostatnim przepisem chodzi o przedsiębiorcę zdefiniowanego w ustawie o swobodzie działalności gospodarczej o ile... w przypadku przedsiębiorstw „prowadzących działalność gospodarczą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a także oddziałów banków zagranicznych – odrębne przepisy nie wyłączają możliwości ogłoszenia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej upadłości takiego pracodawcy”. Dalej Sąd Najwyższy wskazywał, że art. 106

ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, *expressis verbis*, wyłącza kwalifikację, jako działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów ustawy o swobodzie działalności gospodarczej – „Prowadzenie przez uczelnię działalności dydaktycznej, naukowej, badawczej, doświadczalnej, artystycznej, sportowej, diagnostycznej, rehabilitacyjnej lub leczniczej”. Ponadto, ze względu na powołane wyżej zastrzeżenie zawarte w art. 2 ust. 1 ustawy o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy, odrębnym przepisem wyłączającym możliwość ogłoszenia na terenie Rzeczypospolitej Polskiej upadłości pracodawcy będącego uczelnią jest art. 6 pkt 6 ustawy z dnia 28 lutego 2003 roku (Dz. U. nr 60, poz. 535 z późn. zm.), stanowiący, że nie można ogłosić upadłości uczelni.

W konsekwencji dzieląc przytoczony powyżej pogląd Sądu Najwyższego Sąd Okręgowy na mocy art. 47714 § 1 i 2 k.p.c. oraz przepisów powołanych w treści niniejszego uzasadnienia, orzekł jak w pkt 1 i 2 sentencji wyroku.

Zważywszy na częściowe uwzględnienie odwołania (w marginalnym zakresie), fakt że zaskarżone decyzje dotyczą niekwestionowanego wcześniej przez organ rentowy sposobu naliczania przez odwołującą składek na ubezpieczenia społeczne w latach 2006-2009 oraz uchylenie z dniem 1 października 2011 roku przepisu art. 154 ust.

1 i 2 ustawy prawo o szkolnictwie wyższym, który w istocie w pewien sposób dyskryminował uczelnie niepubliczne, Sąd na mocy art. 102 k.p.c. nie obciążył odwołującej kosztami zastępstwa procesowego organu rentowego.